

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ถูกยุบ หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๘ หรือไม่

ความเห็น

ศาลมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีเรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕ เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕ และเรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕ ทั้งสามคำร้องเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ว่า ผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

กรณีตามมาตรา ๘๒ คำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ร้องได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ผู้ร้องได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงชื่อของพรรค

จากพรรคพลังแผ่นดินไทย เป็นพรรคอาสาสมัคร และเปลี่ยนแปลงชื่อของพรรคจากพรรคอาสาสมัคร เป็นพรรคพลังแผ่นดินไทย อีกครั้ง ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๖ โครงการ เป็นเงิน ๓๔๐,๖๔๐ บาท และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปแล้วเป็นเงินจำนวน ๓๒๓,๘๗๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ ซึ่งตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงินภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง ผู้ร้องไม่ได้รับการแจ้งตอบ ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมและ/หรือส่งคืนเงิน โดยกำหนดเวลาให้ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนหรือให้ข้อมูลประกอบการชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง แต่ไปรษณีย์ส่งคืนผู้ฝากโดยระบุว่า ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่ และผู้ร้องไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์กับพรรคผู้ถูกร้องได้

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๘๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๒ แต่รายงานดังกล่าว เป็นรายงานที่มีเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงพร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม รวม ๒ ครั้ง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจง และไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๘๒

ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องไม่อาจจัดทำรายงานให้ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องส่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนด หรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ โครงการ เป็นเงิน ๖๕๑,๙๖๐ บาท และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปทั้งหมดแล้ว เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติ ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งทั้งทางไปรษณีย์ตอบรับและจัดเจ้าหน้าที่ไปส่งหนังสือด้วยตนเองให้ผู้ถูกร้องจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ เมื่อครบระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมิได้รับรายงานและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินจากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งและเอกสารจากผู้ร้อง รวมทั้งกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าส่งเจ้าหน้าที่มาทำการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อส่งหนังสือด้วย หากผู้ถูกร้องได้รับเอกสารจากผู้ร้อง ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนอย่างแน่นอน เพราะผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและยื่นทุกรอบปี

เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๒ ผู้ร้องให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในข้อนี้ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง และรับว่าหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานเพราะได้จัดทำรายงานและยื่นทุกรอบปี ในข้อนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป หากไม่ได้รายงาน ผู้ร้องมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงาน ดังนั้นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งผู้ถูกร้องรับเองว่าได้จัดทำรายงานและยื่นทุกรอบปี การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนดหรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

กรณีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องแจ้งต่อผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและกระทำโดย

ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือและเอกสารจากผู้ร้อง รวมทั้งกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าส่งเจ้าหน้าที่มาที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อส่งหนังสือด้วย หากผู้ถูกร้องได้รับเอกสารจากผู้ร้องดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างแน่นอน เพราะผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานทุกปี และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ร้องอย่างเคร่งครัดตลอดมา และพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจึงมิได้ยื่นต่อผู้ร้อง เพราะกลัวจะไม่ได้รับความเป็นธรรม

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องจึงสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและกระทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการรายงาน ผู้ร้องจึงแจ้งให้ดำเนินการอีกครั้งภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่ผู้ถูกร้องยังมิได้รายงานต่อผู้ร้อง ในข้อนี้ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้องและรับว่าหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานเพราะได้จัดทำรายงานและยื่นในรอบปี โดยได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วแต่มิได้ยื่นต่อผู้ร้องเพราะกลัวจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ในข้อนี้เห็นว่า

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หากไม่ได้รายงาน ผู้ร้องมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรครายงาน ดังนี้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งผู้ถูกร้องรับเองว่าได้จัดทำรายงานและแจ้งต่อผู้ร้องทุกรอบปี โดยจัดทำเสร็จเรียบร้อยแต่ไม่ได้ยื่นต่อผู้ร้อง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องนำไปประกาศให้สาธารณชนทราบอันจะทำให้ประชาชนทั่วไปได้ตรวจสอบผลงานที่ผ่านมาของพรรคการเมืองตาม que ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนด หรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง หากพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ถูกยุบ หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๘ หรือไม่

ปัญหาต้องวินิจฉัยที่ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จึงต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๙๗ แต่ด้วยเหตุที่ผู้ร้องได้ขอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง กรณีที่ผู้ถูกร้องแจ้งว่า นายมนตรี เศรษฐบุตร ขอลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ตามหนังสือลาออก ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔ ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) ของข้อบังคับพรรคอาสาสมัคร พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ ตามข้อ ๑๑ วรรคสี่ ยังกำหนดให้กรณีคณะกรรมการบริหารพรรค ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงทำให้มีคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ที่พ้นจากตำแหน่งต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ บริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ปรากฏตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ตามประกาศของผู้ร้องทั้งสองฉบับ จึงมีข้อพิจารณาว่า จะตัดสิทธิผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคผู้ถูกร้องคนใด เห็นว่า ตามคำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕) เป็นกรณีที่พรรคผู้ถูกร้อง ถูกยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติ อันมีผลให้ต้องถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๙๗ คณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ และกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหาร รวม ๑๐ คน จึงเป็นผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป ที่ต้องถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๙๗ ส่วนกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุหัวหน้าพรรคลาออก คณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึง วันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ข้อ ๑๑ วรรคสี่ โดยมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ และจัดทำรายงาน

การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อผู้ร้องตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และเมื่อพรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการ พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปตามมาตรา ๙๓ ตามคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕) และตามคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕) และถูกตัดสิทธิ ตามมาตรา ๙๗ ด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป ที่ต้องถูกตัดสิทธิ ตามมาตรา ๙๗ ตามคำร้องที่สามแล้ว จึงไม่ต้องพิจารณาคำขออื่นเพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยที่ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุ อันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมีการกำหนดเวลาห้าปีนับแต่ วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เห็นว่า พรรคการเมืองมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ หน้าที่ดังกล่าวกระทำโดยคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง คดีนี้ผู้ถูกร้องไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาหรือแสดงพยานหลักฐานหักล้างคำร้องของผู้ร้องเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรณี จึงปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒

ดังนั้น หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๗ และเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่ง ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๘

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ